

SPAREBANKEN MØRE

Sparebanken Møre

Registreringsdokument

07.04.2017

Dette registreringsdokumentet utgjør et registreringsdokument i henhold til lov om verdipapirhandel av 29. juni 2007 nr. 75 § 7-14 og Kommisjonsforordning nr. 809/2004 bilag XI av 29. april 2004 om gjennomføring av Europaparlamentets og Rådets direktiv 2003/71/EF ("Prospektforordningen"). Registreringsdokumentet skal leses sammen med verdipapirdokumentet for hvert obligasjonslån samt eventuelle tillegg til registreringsdokumentet.

Dette registreringsdokumentet, datert 07.04.2017, er godkjent av Finanstilsynet 07.04.2017. Registreringsdokumentet er gyldig 12 måneder fra Finanstilsynets godkjenning.

Innhold

1. RISIKOFAKTORER.....	2
1.1 Generell risiko	2
1.1.1 Utvikling i regional og nasjonal økonomi	2
1.1.2 Rammebetingelser og myndigheters handlinger	2
1.2 Forretningsmessig risiko.....	3
1.2.1 Kredittrisiko.....	3
1.2.2 Markedsrisiko.....	3
1.2.3 Likviditetsrisiko	4
1.2.4 Operasjonell risiko	4
1.2.5 Eierrisiko.....	5
1.2.6 Omdømmerisiko	5
1.2.6 Compliance-risiko (etterlevelse)	5
2. ANSVARLIG FOR DETTE REGISTRERINGS-DOKUMENTET	6
3. BANKENS REVISOR.....	7
4. OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRE.....	7
Definisjonsliste	7
5. BANKENS FORRETNINGSOVERSIKT	8
6. KONSERNETS ORGANISASJONSSTRUKTUR	9
7. STYRE, LEDELSE, TILSYNSORGANER	10
7.1 Styret	11
7.2 Administrerende direktørs ledergruppe	13
7.3 20 største eiere – Egenkapitalbevis	15
8. BANKENS RISIKOSTYRING.....	15
8.1 Kredittrisiko	16
8.2 Markedsrisiko	17
8.3 Likviditetsrisiko.....	17
8.4 Operasjonell risiko	19
8.5 Internkontroll	20
8.6 Internrevisjon	21
9. OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRES FINANSIELLE STILLING OG RESULTATER, SAMT REFERANSELISTE.....	22
10. OFFENTLIG TILGJENGELIGE DOKUMENTER	23

1. RISIKOFAKTORER

Den som vurderer å investere i Sparebanken Møres obligasjonslån, bør lese registreringsdokumentet og verdipapirdokumentet i sin helhet.

Sparebanken Møre mener at redegjørelsen nedenfor omfatter samtlige risikofaktorer som anses å være av betydning med hensyn til å påvirke utsteders evne til å utføre sine forpliktelser ovenfor investor. Det er mange risikoforhold knyttet til driften av en bank. Det er naturlig å skille risikoområdene i: generell risiko og forretningsmessig risiko. Se for øvrig kapittel 8 «Bankens Risikostyring» for en nærmere beskrivelse av risiko- og kapitalstyringssystemene.

1.1 Generell risiko

Med generell risiko menes den risiko som ligger utenfor det Banken selv har herredømme over.

1.1.1 Utvikling i regional og nasjonal økonomi

Det har ikke skjedd en vesentlig forverring i utsteders framtidsutsikter siden datoen for siste offentliggjorte reviderte regnskaper.

Per 31.12.16 er utlånsandelen i Sparebanken Møre (konsern) fordelt på 70,2% til personkundemarkedet og 29,8% til bedriftsmarkedet. Geografisk er totale utlån fordelt med 83,1% innenfor Møre og Romsdal, 16,6% innenfor Norge ellers og 0,3% i utlandet. Innenfor bedriftsmarkedet er eiendomsdrift den største sektoren med 10,9% av totale utlån, deretter følger sektorene fiskeri og tjenesteyting som, henholdsvis, står for 4,3% og 3,3% av totale utlån. Utlån og garantier til sektoren supply/offshore står for 2,1% av totale utlån.

Bankens inntjening og resultater kan følgelig bli negativt påvirket dersom økonomiske forhold i Norge, og særlig i Møre og Romsdal blir forverret. Økende arbeidsledighet og fall i eiendomsverdier, både i bolig- og næringsmarkedet, er vurdert som de viktigste risikofaktorene for Sparebanken Møre.

I tråd med hva som er tilfellet for norsk økonomi synes de økonomiske utsiktene for Møre og Romsdal å ha stabilisert seg utover høsten og vinteren 2016. Store deler av næringslivet opplever for tiden økt aktivitet. De viktigste årsakene til dette er en svak krone, lave renter og en ekspansiv finanspolitikk. Videre har oppgangen i oljeprisen bidratt til redusert usikkerhet for oljerelaterte næringer. Situasjonen for denne næringen vil likevel fortsatt være utfordrende i 2017. Som følge av dette vil arbeidsledigheten i fylket fortsatt kunne stige svakt. I desember utgjorde den registrerte ledigheten i Møre og Romsdal 3,1 prosent av arbeidsstyrken i følge NAV. For landet som helhet lå ledigheten på 2,8 prosent. Det forventes at tapsnivået i Sparebanken Møre vil holde seg lavt også i 2017. Kredittveksten i Norge har vært svakt avtakende gjennom 2016, veksten i totale innskudd har vært positiv, men svak. Sparebanken Møre opplever fortsatt sterk konkurranse i markedet både for utlån og innskudd, men banken er konkurransedyktig og registrerer fortsatt god utlåns- og innskuddsvekst.

1.1.2 Rammebetingelser og myndigheters handlinger

De nordiske landene har en av de mest konsoliderte banksektorene i Europa og hvert land domineres av et lite antall store banker. Risikoen innen banksektoren relaterer seg hovedsakelig til kreditt- og markedsrisikoer. Banksektoren i Norden har relativt lave nivåer for kreditt- og markedsrisikoer. Den lave kreditttrisikoprofilen avspeiler dominansen av retail-virksomhet blant de nordiske bankene. Høy kostnadseffektivitet og lav risikoprofil er typisk for den nordiske banksektoren. Økende konkurranse og fallende marginer er fremtidige utfordringer for samtlige aktører innen denne sektoren. Endringer og innstramminger i krav til soliditet og likviditet, kan gi enkelte banker større eller mindre utfordringer med hensyn til å møte disse regulatoriske krav.

Norske og internasjonale reguleringsmyndigheter jobber fortsatt for å styrke soliditeten og redusere risikoen i banksektoren. I løpet av 2016 fastsatte Finanstilsynet Pilar 2-kravet for Sparebanken Møre til 1,8% gjeldende fra 31.12.2016. Finansdepartementet besluttet videre at den motsykliske bufferen skal økes med 0,5% til 2%, slik at fra 31.12.2017 vil det totale kravet til ren kjernekapital utgjøre 13,8%.

Den ansvarlige kapitalen i banken er sammensatt ut ifra flere hensyn. Bankens størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal og behovet for stabilt å kunne hente inn langsiktig ekstern fundingkapital ved behov, er de viktigste. Disse hensynene gjør at banken ønsker å ha en relativt høy kapitaldekning. Konsernets kapitaldekning er ved utgangen av 2016 over de regulatoriske krav og over internt satte mål med ansvarlig kapital på 18,6%, kjernekapital på 17% og ren kjernekapital på 14,7%. Vekst er underordnet krav til soliditet. Styret har løpende oppfølging av kapitaldekningen i konsernet og vil raskt være i stand til å iverksette tiltak dersom behovet for kapitalstyrking avtegner seg.

1.2 Forretningsmessig risiko

Forretningsmessig risiko er her definert som risiko for tap eller uventede inntektssvingninger som kan oppstå på bakgrunn av de aktiviteter som Banken velger å delta i. Bankens inntjening skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, ikke finansiell risikotaking. Ved vesentlige endringer i, eller etablering av nye, produkter eller forretningsområder skal det foreligge en vurdering av konsekvens for konsernets og de berørte selskapers risiko før iverksettelse.

1.2.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko. Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Konsernet har en moderat risikoprofil for kredittrisiko, slik denne er definert gjennom konsernets kredittrisikostrategi. Strategien gir rammer blant annet for konsentrasjon knyttet til bransjer og engasjementstørrelser, geografisk eksponering, vekstmål og risikonivå.

For mer detaljer om Bankens håndtering av kredittrisiko, se kapittel 8 «Risikostyring».

1.2.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter.

Begrepet markedsrisiko deles i to komponenter, generell markedsrisiko og spesifikk markedsrisiko. Generell markedsrisiko oppstår som en konsekvens av de investeringer eller posisjoner banken har, og hvor verdiene til enhver tid bestemmes av markedets priser. Spesifikk markedsrisiko omfatter endringer som nevnt over knyttet til for eksempel endringer i låntakers eller utsteders kredittverdighet, endret grad av omsettelighet for en type verdipapir, lokale hendelser m.v.

Markedsrisiko i Sparebanken Møre fremkommer i hovedsak som følge av de aktiviteter som utføres for å understøtte konsernets daglige drift. I dette ligger konsernets finansiering, obligasjonsporteføljen som blant annet holdes for å kunne møte likviditetskrav og sikre låneadgang i Norges Bank, samt kundegenerert rente- og valutahandel.

Konsernets markedsrisiko kan splittes i følgende elementer:

- Renterisiko: Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Renterisiko knyttet til likviditetsporteføljen, samt sikringsforretninger knyttet til denne, vurderes særskilt og har egen risikoramme.
- Aksjerisiko: Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert. Sparebanken Møre har en svært begrenset handelsportefølje.
- Valutarisiko: Består av risikoen for tap når valutakursene endres. Alle finansielle instrumenter og øvrige posisjoner med valutarisiko blir inkludert i vurderingen. Valutarisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si valutarisiko som oppstår som et resultat av sikring kundehandel, herunder utlån-/innskuddsvirksomhet, vurderes særskilt og vil ha et eget sett av risikorammer.
- Spreadrisiko: Defineres som risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader.
- Total markedsrisiko: Den samlede risikovurderingen fremkommer ved å sammenstille vurderingene fra områdene renter, aksjer og valuta.

Finanstilsynets metodikk på dette området legges til grunn for å vurdere det samlede markedsrisikoområdet. Finanstilsynets metodikk innebærer en vurdering av kapitalbehov for å dekke potensiell risiko som foretaket kan bli eksponert for gjennom full utnyttelse av de etablerte markedsrisikorammer. Metoden er basert på en sensitivitetstest for uventede tap som kan følge av endringer i markedspriser, kurser og renter.

For mer detaljer om Bankens håndtering av markedsrisiko, se kapittel 8 «Risikostyring».

1.2.3 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansielle økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Likviditet kan defineres som bankens evne til å finansierte økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet oppstår. Banken er likvid når den er i stand til å innfri gjelden sin etter hvert som den forfaller. Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året, sist i desember 2016. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet. Her beskrives de mål Sparebanken Møre har for å bevare sin finansielle styrke. Det er definert konkrete rammer på ulike områder for konsernets likviditetsstyring.

For mer detaljer om Bankens håndtering av likviditetsrisiko, se kapittel 8 «Risikostyring».

1.2.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker, systemer eller eksterne hendelser. I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av banken. Dette kan eksempelvis være svikt i rutiner, svikt i datasystem, kompetansesvikt, feil fra bankens underleverandører, tillitsbrudd hos ansatte og kunder, ran, underslag med mer. Sparebanken Møre har etablert ulike fora og utvalg som aktivt arbeider med å håndtere konsernets operasjonelle risiko. Herunder inngår årlig sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige. Konsernet har også et sikkerhetsutvalg som har

godkjenningssfunksjon for bankens BankID-regelverk. Utvalget er bredt sammensatt av personer fra flere funksjoner i konsernet. Styret mottar årlig rapport om sikkerhetssituasjonen i Sparebanken Møre, i tillegg til løpende rapporteringer knyttet til vesentlige avvik og hendelser som måtte oppstå. I årlig ICAAP gjennomgås konsernets vesentligste risikoområder, og operasjonell risiko er i denne sammenheng gitt stor oppmerksomhet.

Sparebanken Møres operative og etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både gjennom avdekking og oppfølging.

For mer detaljer om Bankens håndtering av operasjonell risiko, se kapittel 8 «Risikostyring».

1.2.5 Eierrisiko

Sparebanken Møres evne til å betjene egne utstedelser av obligasjoner og sertifikater anses ikke å være påvirket av økonomisk resultat i datterselskapene. Dersom Møre Boligkreditt AS misligholder sine forpliktelser knyttet til forfall eller renter på utestående obligasjonsgjeld har imidlertid Sparebanken Møre som morbank forpliktet seg gjennom en revolverende fasilitet å dekke opp for slikt mislighold for en varighet på inntil 12 måneder. Om en slik situasjon skulle oppstå vil det kunne medføre konsekvenser for kredittverdigheten til Sparebanken Møre.

Det vises til ansvarserklæring i punkt 2. Sparebanken Møre eier 1,3 % av aksjene i Eksportfinans ASA. I første kvartal 2008 avga Sparebanken Møre en porteføljegaranti på inntil 1,6 % av NOK 5 mrd. til selskapet. I oppdatert avtale datert 01.03.2016 er dette garantibeløpet redusert til NOK 1,5 mrd. Garantien løper til senest 31.12.2023. Eksportfinans ASA har pr. 31.12.2016 en kredittrating på BBB+ fra Standard & Poor's.

1.2.6 Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

Kritiske suksessfaktorer for å bevare et godt omdømme vurderes å være kompetente medarbeidere, korrekte holdninger og handlemåter, god intern og ekstern kommunikasjon, og velfungerende målemetoder. Banken gjennomfører egne målinger av kundetilfredshet, i tillegg til å være inkludert i regionale omdømmemålinger.

Sparebanken Møre ikke kjent med at det i 2014, 2015 og 2016 har intrådt tendenser, usikkerhet, krav, forpliktelser eller begivenheter som med rimelighet kan forventes å få vesentlig innflytelse på bankens økonomiske framtidutsikter ut over det som er offentliggjort i forbindelse med års- og kvartalsrapporter. Det har i løpet av de siste 12 måneder ikke vært saker for domstolene eller voldgiftsrett, eller saker i forvaltningsorgan som kan få, eller som nylig har hatt, vesentlig innflytelse på den finansielle stilling eller resultatene til Sparebanken Møre eller dens døtre. Banken har heller ikke blitt varslet om slike saker.

1.2.6 Compliance-risiko (etterlevelse)

Compliance-risiko er risikoen for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Sparebanken Møres compliance-risiko er vurdert ivare tatt av gjeldende internkontrollprosesser som igjen blir overvåket internrevisjonen.

Sparebanken Møres internkontroll er utformet for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En

velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser.

En mer detaljert beskrivelse av interkontroll og internrevisjon er gitt i kapittel 8.5 «Interkontroll» og kapittel 8.6 «Internrevisjon».

2. ANSVARLIG FOR DETTE REGISTRERINGS-DOKUMENTET

Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund, er ansvarlig for innholdet i registreringsdokumentet.

Ansvarserklæring

I henhold til kommisjonsforordning nr. 809/2004 bilag XI punkt 1.2 bekrefter herved Sparebanken Møre som ansvarlig for registreringsdokumentet at opplysningene i registreringsdokumentet så langt banken kjenner til er i samsvar med de faktiske forhold, at det ikke forekommer utelatelser fra registreringsdokumentet som er av en slik art at de kan endre registreringsdokumentets betydningsinnhold og at den ansvarlige har gjort alle rimelige tiltak for å sikre dette.

Undertegnede, Trond Nydal, er administrerende direktør i Sparebanken Møre og tegner selskapet alene, jf. bankens vedtekter og allmennaksjeloven § 6-31 første ledd.

Ålesund, 07. april 2017

Trond Nydal
adm. direktør

3. BANKENS REVISOR

Bankens og konsernets revisor er Ernst & Young AS, Langelandsv. 1, 6010 Ålesund. Telefon 70 11 82 82. Ernst & Young har vært revisor for bedriften i perioden som omfattes av den historiske finansielle informasjonen. Ernst & Young AS er medlemmer av Den norske Revisorforening. Revisor har ikke noen form for materielle interesser i Sparebanken Møre.

Regnskap	Ansvarlig revisor	Selskap
2016	Einar Hersvik	Ernst & Young
2015	Einar Hersvik	Ernst & Young
2014	Einar Hersvik	Ernst & Young
2013	Einar Hersvik	Ernst & Young
2012	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young
2011	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young
2010	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young
2009	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young

4. OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRE

Definisjonsliste

Definisjon av brukte begreper i dokumentet:

Selskapet:	Sparebanken Møre som juridisk enhet med orgnr. 937 899 319
Morbank:	Har samme betydning som Selskapet
Banken:	Har samme betydning som Selskapet
Utsteder:	Har samme betydning som Selskapet
Konsernet:	Selskapet pluss datterselskaper
Datterselskaper:	Møre Boligkreditt AS (orgnr. 884031222), Sparebankeiendom AS (orgnr. 933270548), Møre Eiendomsmegling AS (orgnr. 963800916)

Utsteders foretaksnavn er Sparebanken Møre. Hovedkontor og forretningsadresse er Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6001 Ålesund, telefon 70 11 30 00. Banken er registrert i Norge. Bankens organisasjonsnummer er 937 899 319. Sparebanken Møre ble etablert 1. april 1985 gjennom en sammenslutning av flere lokale sparebanker i Møre og Romsdal. Den 1. januar 1986 ble Sandøy Sparebank slått sammen med Sparebanken Møre, 1. januar 1990 ble Sparebanken Romsdal innfusjonert og 1. november 2009 ble Sparebanken Tingvoll innfusjonert. I dag er 33 tidligere lokale sparebanker på Sunnmøre og i Romsdal samlet i Sparebanken Møre. Banken har konsesjon som sparebank etter sparebankloven. Banken er underlagt den alminnelige rammelovgivningen som gjelder for finansinstitusjoner i Norge. Finansdepartementet er konsesjonsmyndighet for banken. Banken er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Sparebanken Møre har i henhold til verdipapirhandelloven (vphl) tillatelse til å yte investeringstjenester som nevnt i vphl § 2-1 første ledd nr. 1 til og med nr. 6, og kan yte tilknyttede tjenester jfr. Vphl. 2-1 annet ledd nr. 1, 4 og 5. I tillegg er Sparebanken Møre som kredittinstitusjon registrert med den tilknyttede tjenesten "kredittgivning", jfr. Vphl. § 2-1 annet ledd

nr. 2. Banken er nivå 1 bank i NICS (Norwegian Interbank Clearing System), og er en fullskala valutabank, samt har konsesjon som verdipapirforetak.

Prospektet/avtalevilkårene er regulert av norsk rett. Tvist i tilknytning til prospektet/avtalevilkårene hører under norsk jurisdiksjon (norsk domstol).

Det har i nyere tid ikke inntruffet begivenheter som i vesentlig grad har betydning ved vurdering av bankens solvens.

5. BANKENS FORRETNINGSOVERSIKT

Konsernet Sparebanken Møre består av morbanken, kredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS og eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS. Sparebanken Møre har definert sitt geografiske virkeområde til Møre og Romsdal, der banken pr. 31.12.2016 har 30 kontorer i 24 kommuner.

De kunderettede aktivitetene innenfor personmarkedet er organisert som en sentral enhet, Divisjon Personmarked. Samtlige personmarkedsavdelinger (28) rapporterer til leder for Divisjon Personmarked. Denne lederen rapporterer igjen til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er organisert i tre geografiske enheter, der de tre enhetslederne rapporterer til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er igjen matriseorganisert ved bruk av 6 bransjelinjer (marin, offshore & supply, industri, eiendom, handel & tjenesteyting, SMB), samt forsikring. Pr. 31.12.2016 er utlånsandelen fordelt med 70,2% på personmarkedet og 29,8% på næringslivsmarkedet.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene

- finansiering
- innskudd og plasseringer
- formuesforvaltning
- økonomisk rådgivning
- betalingsformidling
- valuta- og rentehandel
- forsikring
- eiendomsmegling

I bankens distribusjonsstrategi inngår bankens kontornett, digitale kanaler, spesialistfunksjoner og telefon, som omfatter kundeservice, telebank og mobil- og brettbank. Gjennom en samordnet betjening av kundene i de ulike distribusjonskanalene skal bankens kunder få valgmuligheter, enkel tilgang på kompetente medarbeidere, god rådgivning og høy servicegrad. Banken har som mål å videreutvikle og fortsatt holde høyt kvalitetsnivå på alle disse distribusjonskanalene, for derigjennom å bidra til økt konkurransekraft, høy effektivitet og forbedret lønnsomhet. Den digitale utviklingen innen banknæringen skjer raskt. Sparebanken Møre har målsetting om å tilby gode digitale tjenester til kundene på ulike plattformer.

Banken har også en avdeling for aktiv forvaltning som forvalter kundemidler for om lag NOK 3,1 milliarder ved utgangen av 2016.

Sparebanken Møre har en høy markedsandel av tradisjonell bankaktivitet i markedsområdet. Basert på tall fra Statistisk Sentralbyrå pr. 31.12.2015, publisert 17.06.2016 (se lenke under avsnitt) har banken

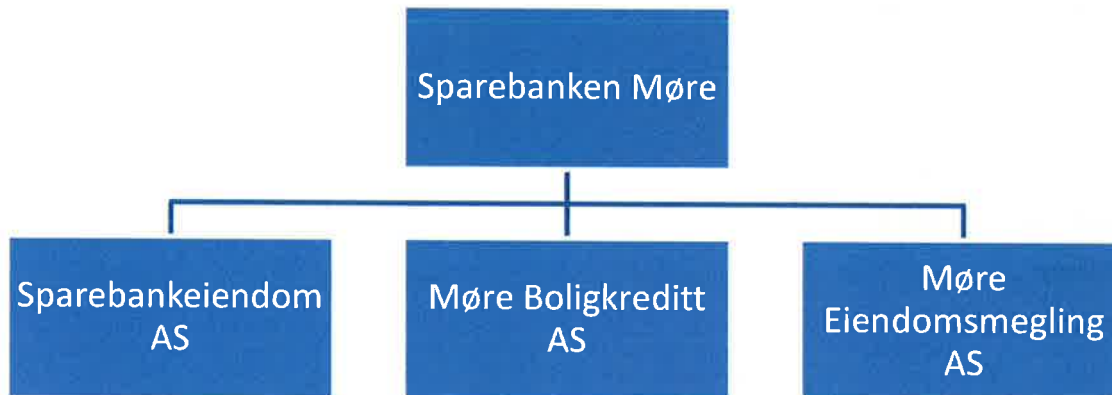
beregnet en markedsandel på ca. 28,9% for innskudd og ca. 22,2% for utlån i personkundemarkedet i Møre og Romsdal, mens tallene for næringslivsmarkedet viser markedsandeler på ca. 18,9% og ca. 14,8% for hhv. innskudd og utlån. Opplysningene benyttet fra Statistisk Sentralbyrå i avsnittet over ved beregninger av markedsandeler er korrekt gjengitt og har, etter det Sparebanken Møre kjenner til og kan kontrollere ut fra offentlige opplysninger om tredjemann, ingen fakta som er utelatt som kan medføre at de gjengitte opplysninger, og bruken av disse, er unøyaktige eller villedende.

Lenke til aktuell bankstatistikk fra SSB: (<https://ssb.no/bank-og-finansmarked/statistikker/banker/arlig-innskudd-og-utlan-per-fylke/2016-06-17?fane=tabell#content>), se tabeller: Årsstatistikk/Banker. Utlån etter låntakersektor og fylke" samt "Banker. Innskudd etter innskytersektor og fylke")

Møre og Romsdal er bankens primære markedsområde. Banken møter for øvrig konkurranse fra sparebanker, forretningsbanker, formidlingselskaper, forvaltere av verdipapirfond, forsikringsselskap og kredittforetak. De største konkurrentene på ordinære banktjenester er vurdert å være DNB, Nordea og Sparebanken 1 Midt-Norge. Konkurransesituasjonen varierer imidlertid en del mellom de ulike regionene.

6. KONSERNETS ORGANISASJONSSTRUKTUR

Konsernet Sparebanken Møre består pr. 31.12.2016 av morbanken og de heleide selskapene boligkredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS, samt eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS.

Sporebankeiendom AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre og har som formål å eie og forvalte bankens egne forretningseiendommer. Selskapet har ingen ansatte.

Møre Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre og har som formål å finansiere utlån med pant i bolig og næringsseiendom. Selskapet er etablert som et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi, og kredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer. Sparebanken Møre er avhengig av den finansieringen som blir tilgjengelig for banken gjennom boligkredittselskapet. Møre Boligkreditt AS har 1 ansatt og gav pr 31.12.2016 et resultatbidrag til konsernet på NOK 156 millioner og ervervet utlånsportefølje i kredittforetaket utgjorde NOK 19,8 milliarder.

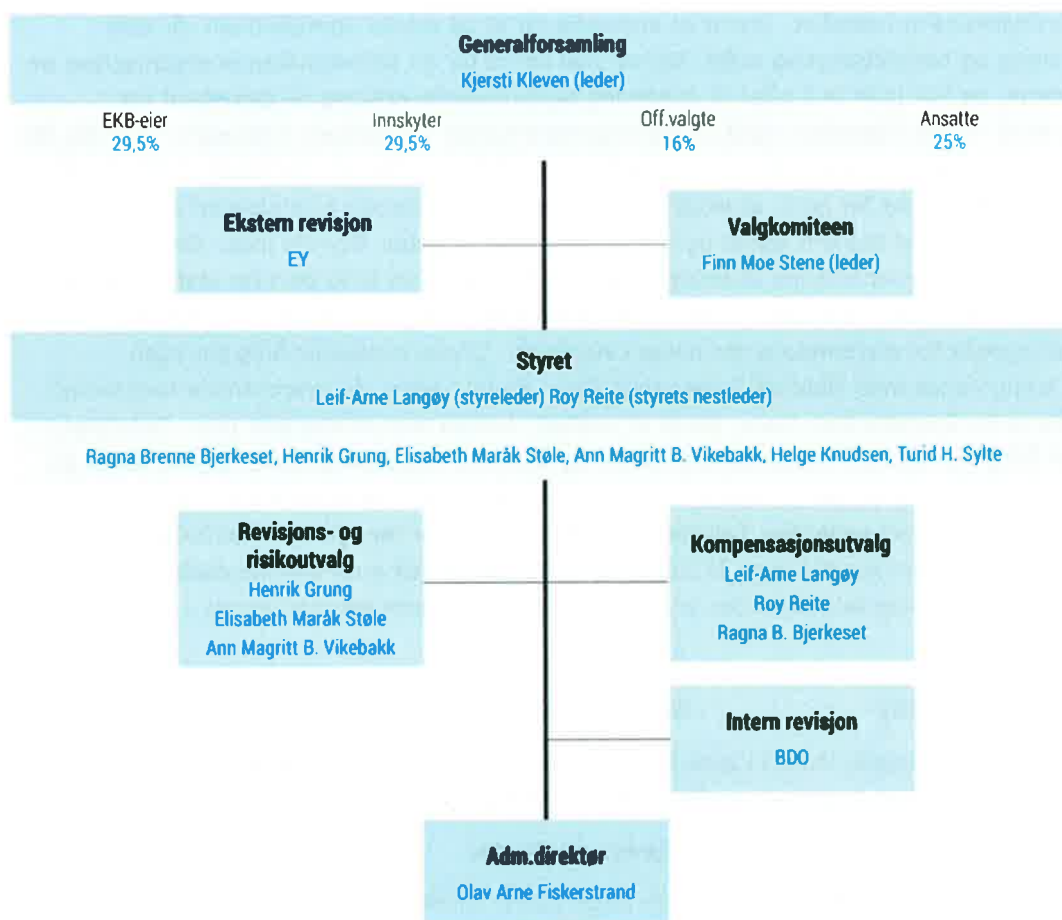
Møre Eiendomsmegling AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre og består av tidligere Krogsvæn Raknes AS i Molde, og Ålesund og Paulsen og Bakke AS i Ålesund. Selskapet har 14 ansatte.

Banken drives som en selvstendig økonomisk enhet i konsernet Sparebanken Møre. Banken finansierer sin virksomhet ved innskudd fra allmennheten og ved opptak av lån i penge- og kapitalmarkedet. Konserninterne transaksjoner er basert på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, jfr. allmennaksjeloven § 3-9 og finansieringsvirksomhetsloven § 2a-8.

Banken (morbank) hadde pr 31.12.2016, 382 ansatte, tilsvarende 364 årsverk.

7. STYRE, LEDELSE, TILSYNSORGANER

Status per 31.12.2016

En sparebank er i utgangspunktet en selveiende institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskap, jf. finansforetakslovens kap. 8 om styringsorgan. Sparebanken Møre etterlever bestemmelsene i finansforetaksloven, og dette representerer et avvik fra anbefalingen. Bankens øverste organ er generalforsamlingen. I Sparebanken Møre består denne av i alt 44 medlemmer med 16 varamedlemmer valgt av fire grupperinger etter nærmere bestemmelser i vedtektene. Generalforsamlingen i Sparebanken Møre er sammensatt slik; 13 medlemmer med 4 varamedlemmer er valgt av og blant kundene, 13 medlemmer med 4 varamedlemmer er valgt av egenkapitalbevisiere, 7 medlemmer med 4 varamedlemmer er valgt av samfunnsfunksjonen

(fylkestinget i Møre og Romsdal), og 11 medlemmer og 4 varamedlemmer er valgt av og blant de ansatte.

7.1 Styret

Styret består av 7 medlemmer, med 4 varamedlemmer, valgt av generalforsamlingen. Ett av medlemmene er valgt blant bankens ansatte. Alle styremedlemmene er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Styrets leder og nestleder er valgt av generalforsamlingen ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for 2 år og varamedlemmer for 1 år. Av de valgte medlemmer er tre på valg det ene året, og fire medlemmer på valg påfølgende år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg kan gjenvelges. Et valgt medlem av styret kan ikke ha dette tillitsvervet i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år, eller ha dette tillitsvervet i mer enn 20 år sammenlagt.

Styret leder sparebankens virksomhet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, og har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fastsetter også bevilgningsreglementet for banken. Gjennom "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets ansvar og oppgaver nedfelt. Instruksen revideres regelmessig. Det er videre vedtatt "Instruks for adm. direktør". Disse instruksene danner grunnlag for etablert ansvars- og oppgavefordeling mellom styret og administrerende direktør. Styrets leder skal innen mai hvert år, i samråd med administrerende direktør, sette opp forslag til en årlig plan for styrets arbeid i det kommende året med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, herunder møteplan og hovedpunkter på agenda for styremøtene for neste kalenderår. Styret evaluerer årlig sin egen arbeidsform og kompetanse med sikte på forbedringstiltak. Styret vedtar de overordnede langsiktige økonomiske målene for Sparebanken Møre. Disse er nedfelt i konsernets strategiske plan. Detaljene i planen revideres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens toppledergruppe. Styret sikrer på denne måten at banken ledes slik at de fastsatte overordnede mål nås. De nåværende medlemmene av bankens styre er presentert nedenfor. Tallene i parentes angir hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Sparebanken Møre pr 31.12.2016. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Leif-Arne Langøy (105.500)

Styrets leder

Leif-Arne Langøy er eier og daglig leder i Lapas AS. Styrets leder siden april 2011. Bosatt i Haram kommune. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Roy Reite (1.922)

Styrets nestleder

Roy Reite er adm. dir. i STX OSV AS. Styremedlem siden 2004, nestleder fra 2008. Bosatt i Ålesund kommune. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Ragna Brenne Bjerkeset (950)

Styremedlem

Ragna Brenne Bjerkeset er seniorrådgiver i TIBE og ICF sertifisert coach. Styremedlem fra april 2011. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Ann Magritt B. Vikebakk (6.805)

Styremedlem

Ann Magritt B. Vikebakk er eier og leder av Bjåstad Vikebakk Advokatfirma AS. Styremedlem siden 2014. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Helge Karsten Knudsen (1.144)**Styremedlem**

Helge Karsten Knudsen er hovedtillitsvalgt i Sparebanken Møre og har vært styremedlem siden 2014, han var også styremedlem i perioden 2001 -2012. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Turid H. Sylte (694)**Styremedlem**

Turid H. Sylte er ansatt i Sparebanken Møre og har vært ansattes representant i styret siden 2012, og vil fra 01.01.2017 være fast representant i styret. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

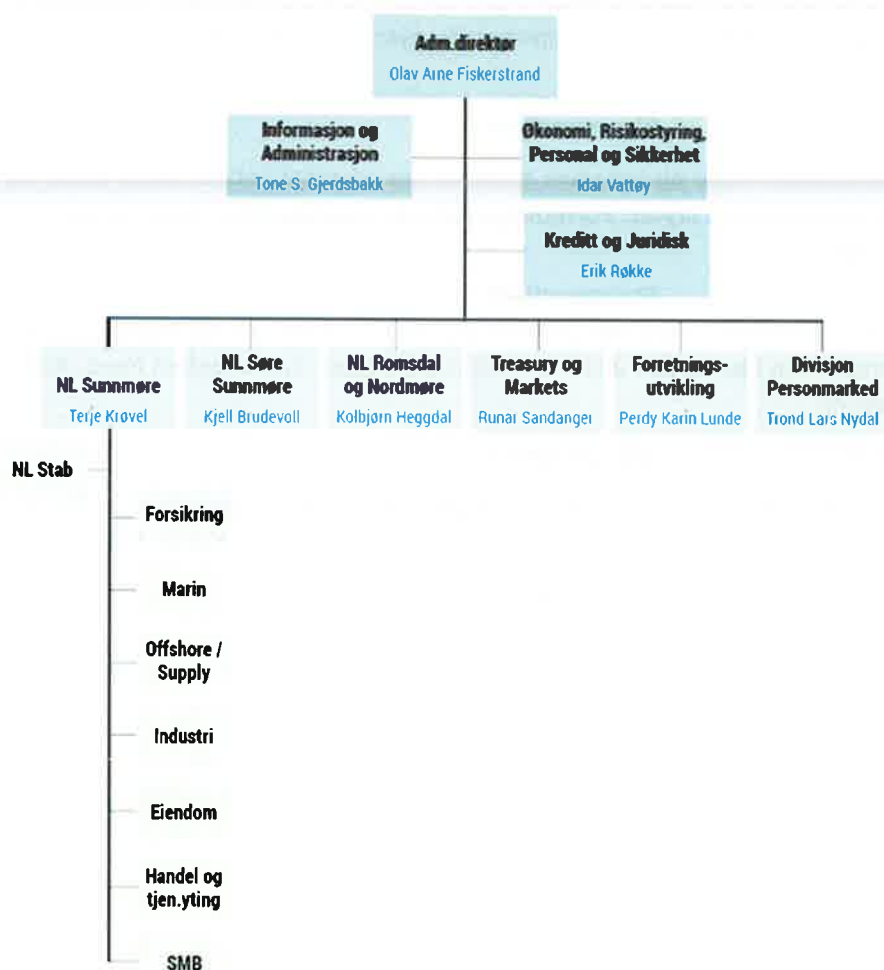
Henrik Grung (0)**Styremedlem**

Henrik Grung er partner i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange, hvor han også er styreleder. Grung har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2015. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Elisabeth Maråk Støle (180)**Styremedlem**

Elisabeth Maråk Støle er direktør i Møreforsking AS. Hun har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2016, samt i perioden 2008 – 2014. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

7.2 Administrerende direktørs ledergruppe

For å oppnå en effektiv kommunikasjons- og beslutningsprosess er ledergrupper det grunnleggende elementet i Sparebanken Møres ledelsesstruktur. Desentralisering med klar inndeling i ansvarsområder gir det beste utgangspunkt for å arbeide med markedspotensialet i bankens ulike forretningsområder og geografiske markeder.

Tallene i parentes viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Sparebanken Møre pr. 31.12.2016. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Olav Arne Fiskerstrand, 60 år (12.930)

Adm. direktør. Siviløkonom BI 1983. Ansatt første gang 1977-1979. Etter fullført utdanning ansatt på nytt i 1983 som avdelingssjef økonomi. Tok til i sin nåværende stilling i 1997. Går av med pensjon 31.03.17. Trond Lars Nydal er ansatt som ny administrerende direktør og tiltrer stillingen 01.04.2017.

Kjell Jan Brudevoll, 62 år (2.226)

Banksjef. Leder for Næringsliv Søre Sunnmøre. Bankfaglig Bankakademiet 1985. Ansatt i Nordea 1979. Banksjef i Glitnir fra 2005 – 2008. Banksjef i Nordea avd. Fosnavåg 2008 – 2011. Tok til i nåværende stilling i 2011.

Terje Krøvel, 57 år (3.762)

Banksjef. Leder for Næringsliv Sunnmøre. Økonomi og administrasjon ved Møre og Romsdal Distriktshøyskole i 1983. Ansatt i Sparebanken Møre i 1983 som assistent. Tok til i sin nåværende stilling i 2001. Stillingen har et overordnet ansvar for å implementere strategien for næringslivsmarkedet i banken.

Trond Nydal, 46 år (4.885)

Banksjef. Leder divisjon Personmarked. Utdannet siviløkonom ved NHH 1997.

Ansatt i Sparebanken Møre i 1997 som salgskonsulent. Han har hatt flere ledende stillinger i banken. Tok til i sin nåværende stilling i 2008. Stillingen har et overordnet ansvar for å implementere strategien for personkundemarkedet i banken. Er ansatt som ny administrerende direktør og tiltrer stillingen 01.04.2017.

Idar Vattøy, 57 år (3.943)

Banksjef. Leder for Seksjon Økonomi, Risikostyring og personal. Utdannet ved Møre og Romsdal distriktshøgskole 1980-1982 og Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole 1982-1984. Cand.mag. 1984. Ansatt i Sparebanken Møre som økonomikonsulent i 1984. Tok til i sin nåværende stilling i 2007.

Runar Sandanger, 58 år (3.000)

Banksjef. Leder for Seksjon Treasury og Markets. Sosialøkonomisk embedseksamen (cand. oecon) Universitetet i Oslo 1983. Stipendiat Norsk Utenrikspolitisk Institutt 1982-1983. Konsulent Norges Bank 1983-1986. Ansatt i Sparebanken Møre som finanskonsulent i 1986. Tok til i sin nåværende stilling i 2001.

Perdy Lunde, 59 år (3.473)

Banksjef. Leder for Seksjon Forretningsutvikling. Bedriftsøkonom BI 1990. Ansatt i Sparebanken Møre i 1977 som assistent. Tok til i sin nåværende stilling i 2002.

Kolbjørn Heggdal, 52 år (1.816)

Banksjef. Leder for Næringsliv Romsdal og Nordmøre. Siviløkonom fra BI. Banksjef i DNB avd. Nordvest 1997 - 2006. Banksjef Handelsbanken avd. Molde 2006 - 2013. Tok til i sin nåværende stilling i 2013.

Erik Røkke, 47 år (5.250)

Banksjef. Leder for seksjon Kreditt og Juridisk. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991 - 1994 og statsautorisert revisor. Ansatt i PWC i 1994. Banksjef i Ørskog Sparebank 2001 - 2012. Ansatt i banken i 2012.

Alle medlemmene av ledergruppen har forretningsadresse Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Tone Skotheim Gjerdsbakk, 34 år (2.071)

Informasjonssjef. Leder for Seksjon Informasjon og Administrasjon. Utdannet journalist fra Høgskulen i Volda. Har jobbet som journalist i NRK og som kommunikasjonsrådgiver i flere kommunikasjonsbyrå. Ansatt i banken i 2014.

Det foreligger ingen potensielle interessekonflikter mellom de forpliktelsespersoner i styret, representantskapet, kontrollkomiteen eller administrerende direktørs ledergruppe har overfor utsteder, og deres private interesser og/eller øvrige forpliktelser for denne kretsen av personer.

7.3 20 største eiere – Egenkapitalbevis

20 største eiere pr 31.12.2016	Antall	Andel av EKB i %
Sparebankstiftelsen Tingvoll	988.000	9,99
Cape Invest AS	517.646	5,24
Pareto Aksje Norge Verdipapirfond	502.580	5,08
MP Pensjon	386.698	3,91
Wenaasgruppen AS	380.000	3,84
Verdipapirfondet Nordea Norge Verdi	343.079	3,47
Pareto AS	305.189	3,09
FLPS - Princ All Sec	224.334	2,27
Beka Holding AS	150.100	1,52
Verdipapirfondet Eika egenkapitalbevis	106.308	1,08
Lapas AS (Leif-Arne Langøy)	105.500	1,07
Bergen Kommunale Pensjonskasse	100.000	1,01
Verdipapirfondet Fondsfinans Norge	96.000	0,97
Verdipapirfondet Landkreditt utbytte	90.000	0,91
Odd Slyngstad	81.479	0,82
PIBCO AS	75.000	0,76
Forsvarets Personellservice	63.660	0,64
Stiftelsen Kjell Holm	60.686	0,61
Forte Trønder VPF	58.000	0,59
Malme AS	55.000	0,56
Sum 20 største	4.689.259	47,43
Totalt	9.886.954	100

Da utsteder er sparebank er det ingen eiere som kontrollerer banken.

8. BANKENS RISIKOSTYRING

Et grunnleggende element med å drive bankvirksomhet er å ta risiko. Risikostyring og risikokontroll er fokusområder for styret. Overordnet formål med risikostyring og risikokontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtere risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer. Styret i Sparebanken Møre har vedtatt en målsetting om at konsernet skal ha lav til moderat risiko i sin virksomhet. Inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, ikke finansiell risikotaking. Det skal kontinuerlig arbeides for å ha kontroll på de risikoer som foreligger. I de tilfeller hvor risikoen er vurdert større enn det som anses akseptabelt, skal det straks settes i gang tiltak for å redusere denne risikoen.

De overordnede rammene for Sparebanken Møres risikostyring vurderes årlig av styret i forbindelse med utarbeidelse og revidering av strategisk plan. Styret vedtok i august 2016 ny strategisk plan, "Møre 2020". Årlig vedtar også styret overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, og morbank og datterselskaper vedtar individuelle risikopolicyer tilpasset sin virksomhet. Det er vedtatt

egne policyer for hvert vesentlige risikoområde, herunder blant annet kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko og likviditetsrisiko. Strategiene vedtas av styret og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Sparebanken Møres risikopolicyer ble sist gjennomgått og vedtatt i revidert form i desember 2016.

For ytterligere informasjon om bankens risikostyring henvises det til Note 3 i årsregnskap pr 31.12.2016 (<https://www.sbm.no/investor-relations/81/0/>).

8.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko (eller motpartsrisiko) er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Kredittrisiko omfatter også konsentrasjonsrisiko, herunder risiko knyttet til store engasjement med samme kunde, konsentrasjon innenfor geografiske områder eller næringer eller med likeartede grupper av kunder.

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Konsernet har en moderat risikoprofil for kredittrisiko, slik denne er definert gjennom konsernets kredittrisikostrategi. Strategien gir rammer blant annet for konsentrasjon knyttet til bransjer og engasjementstørrelser, geografisk eksponering, vekstmål og risikonivå.

Etterlevelse av styrets vedtak innenfor kredittområdet overvåkes av en egen risikostyringsenhet samt av seksjon Kreditt og juridisk. Disse er uavhengig av kundenhetene. Styret mottar gjennom året løpende rapporteringer om utviklingen i kredittrisikoen presentert i månedlige risikorapporter. I tillegg gjennomføres det egne periodiske gjennomganger av kredittområdet i revisjons- og risikoutvalget. I henhold til Finanstilsynets retningslinjer for utlån til boligformål mottar styret kvartalsvise rapporter. Sparebanken Møres interne retningslinjer er tilpasset i henhold til Finanstilsynets retningslinjer om utlån til boligformål.

Sparebanken Møre har som en del av IRB-systemet egne risikoklassifiseringsmodeller som kundene klassifiseres etter:

Forventet misligholdsfrekvens (PD) brukes som mål på kvalitet. Kunden klassifiseres i risikoklasse ut fra sannsynlighet for mislighold.

Forventet engasjement ved mislighold (EAD) er en beregnet størrelse hvor trukket engasjement eller utlån, lånetilsagn og en andel av bevilgede, utrukne rammer inngår.

Tap gitt mislighold (LGD) angir hvor mye konsernet forventer å tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Modellene tar hensyn til sikkerhetene kunden har stilt, fremtidig kontantstrøm og andre relevante faktorer.

Disse modellene er et vesentlig bidrag i den interne styringen av kredittrisiko. Det gjennomføres månedlig scoring av kundene, og dette gir grunnlag for løpende overvåkning av utviklingen i Sparebanken Møres kredittrisiko. Egne søknadsscoremodeller er også implementert, og disse benyttes i kredittbevilgningsprosessen.

Gjennom konsernets rapporteringsportal har hver enkelt medarbeider med kundeansvar tilgang til rapporter som viser utviklingen i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at lederne i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sine respektive ansvarsområder. Rapporteringene benyttes blant annet til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir også

kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Avdeling Spesialengasjement utgjør en del av seksjon Kreditt og juridisk. Målsettingen med denne avdelingen er å effektivisere taps- og misligholdsprosessene, samt øke samspillet mellom juridisk avdeling, depotavdelingen og kredittavdelingen. Gjennom dette øker man kvaliteten og profesjonaliseringen i håndteringen av utsatte engasjement, og man sikrer objektivitet og uavhengig behandling. Avdelingen rapporterer oppover i ledelseshierarkiet uavhengig av linjen.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede kredittrisiko å være innenfor den vedtatte risikotoleransen i konsernet. Eksponeringen mot store engasjement har de siste årene blitt redusert betydelig, men oppfølging og kontroll på dette området er styrket. Styret mener at Sparebanken Møre er godt rustet til å håndtere eventuell økt kredittrisiko i utlånsporteføljen, og konsernet har et godt grunnlag for økt satsing mot gode utlånsprosjekt i Sparebanken Møres virkeområde fremover.

8.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko i Sparebanken Møre fremkommer i hovedsak som følge av de aktiviteter som utføres for å understøtte konsernets daglige drift. I dette ligger konsernets finansiering, obligasjonsporteføljen som holdes for å kunne møte likviditetskrav og sikre låneadgang i Norges Bank, samt kundegenerert rente- og valutahandel.

I markedsrisikostrategien fastsetter styret rammer for konsernets markedsrisiko. Rammene overvåkes av risikostyringsenheten. Rammestørrelsene fastsettes med bakgrunn i analyser av negative markedsbevegelser. Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legges det til grunn at banken aksepterer lav risiko innenfor markedsrisikoområdet. De styringsdokumenter som håndterer markedsrisiko gjennomgås og fornyes minimum årlig av styret, senest i desember 2016. Bankens styre får månedlig rapportert utviklingen knyttet til markedsrisiko. De rammer som gjelder for markedsrisiko er konservative, og samlet utgjør markedsrisikoen en liten andel av konsernets totale risiko.

Styret mener at konsernets risikøksponering innenfor markedsrisikoområdet er innenfor de vedtatte risikotoleransegrensene.

8.3 Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet finansieringsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året, sist i desember 2016. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet. Her beskrives de mål Sparebanken Møre har for å bevare sin finansielle styrke. Det er definert konkrete rammer på ulike områder for konsernets likviditetsstyring. I Sparebanken Møres beredskapsplan for likviditet inntatt i bankens retningslinjer for stresstesting og konsentrasjonsrisiko er det beskrevet hvordan likviditetssituasjonen skal håndteres i urolige finansmarkeder.

Det er etablert to sentrale kvantitative krav til likviditet:

- Krav til likviditetsdekning under stress: Liquidity Coverage Ratio (LCR)
- Krav til langsiktig stabil finansiering: Net Stable Funding Ratio (NSFR)

LCR måler institusjonens evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering.

NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering.

LCR fases inn over tid noe som innebærer at kravet fra og med 31. desember 2016 er 80 prosent og 100 prosent fra og med 31. desember 2017 .

Når det gjelder regulering av langsiktig finansiering vil, inntil kravene for NSFR er avklart, likviditetsindikator 1 (L1, langsiktig funding i forhold til illikvide eiendeler) bli benyttet. Her legger Finanstilsynet til grunn en målstorelse over tid på 105 prosent.

Likviditetsporteføljen har de senere årene økt i volum og endret investeringene mot verdipapir med LCR-kvalitet. Konsernet har etablert målsetting for LCR i henhold til opptrappingsplanen for regelverket. Rapportering viser at Sparebanken Møre ligger godt innenfor de varslede kravene.

Generelt innebærer strengere likviditetskrav, herunder kravene satt i Finanstilsynets siste likviditetsmodul og ny forskrift, en vesentlig rentekostnad for banken. Samtidig gjør det banken mer utsatt for endringer i kredittspread.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå, skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Bankens innskuddsdekning pr utgangen av 2016 utgjør 61,8 prosent.

Møre Boligkreditt AS gir konsernet en økt diversifisering av finansieringskildene. Selskapet utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). Banken overdrar deler av boliglånsporteføljen til kredittforetaket, og dette gir således tilgang til å utnytte disse finansieringsmulighetene. Ved utgangen av 2016 er ca. 38 % av konsernets totale utlån (ca. 52 % av lån til personmarkedet) overført til boligkredittforetaket. Sparebanken Møre vil fortsette å overføre lån til Møre Boligkreditt AS i samsvar med finansieringsstrategiens planer. Ved årsskiftet er 70 prosent av Møre Boligkreditt AS sitt utestående obligasjonslånsvolum av en størrelse som kvalifiserer til Nivå 2A-likviditet i LCR. Møre Boligkreditt AS vil framover utstede og bygge opp flere lån i denne kategorien.

For ytterligere å få tilgang til nye finansieringskilder, og for å søke stabilisert tilgang til finansieringen fra eksterne kilder, er både Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS sine utstedelser ratet av ratingbyrået Moody's.

Ratingbyrået Moody's opprettholdt i august 2016 sin gode A2-rating av Sparebanken Møre. Obligasjoner utstedt av Møre Boligkreditt AS er ratet Aaa av Moody's.

I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha relativ høy andel med løpetid over ett år. Total markedsfinansiering endte på netto 21,3 mrd. kroner ved årsskiftet – vel 88 % av denne finansieringen har restløpetid ut over ett år. Mørebankens utestående seniorobligasjoner har ved utgangen av 2016 en vektet gjenstående løpetid på 1,72 år, mens finansieringen fra obligasjoner med fortrinnsrett tilsvarende har en gjenstående løpetid på 3,87 år.

Modul for likviditetsrisiko består av en veiledning for Finanstilsynets vurdering av institusjonens likviditetsrisikonivå og en veiledning for vurdering av institusjonens system for styring og kontroll av likviditetsrisiko. Sparebanken Møre har implementert foreslått rapporteringsstruktur fra modulen i styrerapporteringen knyttet til likviditetsområdet.

Det er styrets vurdering at likviditetssituasjonen ved utgangen av året er god. Styret mener også at den løpende likviditetsstyringen i konsernet er god.

8.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer, samt eventuelle eksterne hendelser. Dette kan eksempelvis være svikt i rutiner, svikt i datasystem, kompetansesvikt, feil fra bankens underleverandører, tillitsbrudd hos ansatte og kunder, ran, underslag m.m. Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres lav til moderat risikoprofil knyttet til dette risikoområdet.

Målrettede tiltak er nødvendig for å forebygge og redusere den operasjonelle risikoen. Eksempler på risikoreducerende tiltak kan være fysiske sikringstiltak, etablerte beredskapsplaner, ransøvelser, beredskapsøvelser, forsikringsordninger og opplæring.

Sparebanken Møre legger stor vekt på utadrettede aktiviteter der kunden står i fokus. Det har blitt lagt ned store ressurser de siste årene knyttet til Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Pr utgangen av 2016 er 267 av bankens ansatte ferdig autoriserte finansielle rådgivere. Av disse er 24 ansatte autorisert i 2016. De fleste av lederne i kundeposisjon har også gjennomført sensorkursopplæring for AFR, noe som gir lederne svært god trening og praksis i å utøve sin lederrolle. Sparebanken Møres rådgivere gjennomførte også kurset «Godkjent Intern Kreditt Kompetanse» frem t.o.m. 2015. Ved utgangen av 2015 hadde 226 av bankens ansatte bestått dette kurset.

I 2016 har Sparebanken Møre vært pilotbedrift for ny nasjonal autorisasjonsordning i kreditt, som trer i kraft 1.1.2017. 46 ansatte har allerede gjennomført og bestått autorisasjonen. Sparebanken Møre deltar også i den nasjonale godkjenningsordningen for skadeforsikring, og ved utgangen av 2016 hadde 190 ansatte bestått denne godkjenningen. 7 nyansatte har i 2016 deltatt i bankens standardiserte nyansattopplæring avholdt av bankens interne «Møreskole». Godt kompetansenivå hos våre medarbeidere er et viktig bidrag for å redusere den operasjonelle risikoen, og samtidig gi våre kunder en god opplevelse av å være kunde i vår bank. Styret er svært fornøyd med det betydelige kompetanseløftet den enkelte medarbeider og banken har gjort de siste årene og vil fremdeles legge vekt på dette arbeidet fremover.

Digitale banktjenester og øvrige IKT-tjenester var preget av god kvalitet og stabilitet i 2016. Sikkerheten i disse tjenestene og de underliggende systemene har vært god, og det har ikke vært vesentlige sikkerhetshendelser eller tap som en følge av dette. Godt samarbeid mellom aktørene gir et viktig bidrag i arbeidet med å redusere konsekvensene av målrettede angrep mot banker og andre finansinstitusjoner. Sparebanken Møre har stort fokus på IKT-sikkerhet, også blant bankens ansatte. I 2016 ble det blant annet gjennomført obligatorisk e-læringskurs i informasjonssikkerhet for alle ansatte i banken. Banken inngikk i 2015 en forlenget avtale med Evry om leveranse av en effektiv plattform for moderne bankdrift, inklusiv digitale løsninger for fremtidige kundebehov. Det vil også i 2017 bli fokus på kvalitet, stabilitet og sikkerhet.

Det er stort fokus på arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering i konsernet. Banken gjennomfører årlig ny risikovurdering på området. Det er også brukt mye ressurser på internkontroll og opplæring av ansatte knyttet til dette området. Anti- hvitvaskingsansvarlig i banken har også gjennomført møter hos de ulike PM- og NL-avdelinger, og deltatt med innlegg på NL- og PM-samlinger. Banken er godt representert på den årlige anti-hvitvaskingskonferansen som blir avholdt i regi av FNO, Økokrim og Finanstilsynet i november. Sparebanken Møre vil opprettholde høyt fokus på arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering også i 2017.

Sparebanken Møres overordnede beredskapsplan ble revidert i 2016. Underliggende beredskapsplaner, som for eksempel Beredskapsplan IKT, har blitt oppdatert i løpet av 2016. Det avholdes årlige øvelser. Erfaringer fra øvelsene tas med videre for ytterligere å konkretisere beredskapsplanverket, og er

samtidig nyttig erfaring å ha tilegnet seg for å håndtere eventuelle krisesituasjoner som kan oppstå. Øvelsene bidrar videre til å skape bevissthet og årvåkenhet rundt hvilke problemstillinger som kan gjøre seg gjeldende under en krise.

Sparebanken Møre har etablert ulike fora og utvalg som aktivt arbeider med å håndtere konsernets operasjonelle risiko. Herunder inngår årlig sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige. Konsernet har også et sikkerhetsutvalg som har godkjenningfunksjon for bankens BankID-regelverk. Utvalget er bredt sammensatt av personer fra flere funksjoner i konsernet. Styret mottar årlig rapport om sikkerhetssituasjonen i Sparebanken Møre, i tillegg til løpende rapporteringer knyttet til vesentlige avvik og hendelser som måtte oppstå. I årlig ICAAP gjennomgås konsernets vesentligste risikoområder, og operasjonell risiko er i denne sammenheng gitt stor oppmerksomhet.

Sparebanken Møres operative og etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både gjennom avdekking og oppfølging.

8.5 Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser.

I Sparebanken Møre har den enkelte leder et særskilt individuelt ansvar for å påse at internkontrollen innen hans eller hennes ansvarsområde fungerer og blir gjennomført som forutsatt. Dette innebærer at ledere på alle plan overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt område. Slik innsikt oppnås normalt ved personlig nærvær, oppfølging av medarbeidere, stikkprøvekontroller, gjennomgang av nøkkeltall og avviksmålinger mv. Dette prinsippet er også gjeldende for ledere av datterselskapene i konsernet.

Internkontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Formålet med internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er å sørge for at avlagt regnskap er uten vesentlig feil, herunder at eventuelle feil skal avdekkes i tide. Videre skal internkontrollen sørge for at de eksterne regnskapskravene oppfylles, samt at den informasjonen som publiseres til analytikere, tilsynsmyndigheter, investorer, kunder og andre interessenter er fullstendig og gir et rettvise bilde av konsernets finansielle situasjon.

Ansvar for selve regnskapsrapporteringsprosessen er tillagt seksjon Økonomi, risikostyring, personal og sikkerhet, da med avdeling Økonomi og regnskap som den koordinerende og ledende enheten. Det er etablert klare arbeidsfordelingsplaner og backup-lister for både oppgaver og personell i denne og andre avdelinger innen seksjonen.

Registrering av transaksjoner skjer i kjernesystemene til banken, og det gjennomføres daglige avstemminger mellom dette systemet og regnskapssystemet (IROS). Det tas ut periodiske styringsrapporter som kvalitetssjekkes. Eventuelle registrerte avvik korrigeres fortløpende. Månedlig utarbeides ulike styringsrapporter; BMS, analyser, risikoreporter mv., og konsolidering gjennomføres både månedlig og kvartalsvis. Både resultat-, balanseposter og noteopplysninger avstemmes mot system og tidligere rapporteringer.

Et ledd i internkontrollen knyttet til rapporteringen av årsregnskapet er samarbeidet med ekstern revisor og deres revisjon av konsernets regnskap. Samarbeidet er vurdert som godt, og ekstern revisor er en bidragsyter til at regnskapsrapporteringsprosessen blir god.

Både kvartalsregnskap og årsregnskapet behandles av både bankens ledergruppe og revisjons- og risikoutvalget, før endelig behandling i styret og generalforsamling.

Rapportering av internkontroll

Rapportering av internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med avdeling Risikostyring som koordinerende enhet.

Styret har mottatt løpende rapportering om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør har videre avlagt årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering av om de etablerte internkontrollene fungerer. Denne rapporten inneholdt også vurderinger gjennomført i de datterselskap som er underlagt kravene i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

Basert på mottatte rapporteringer mener styret at internkontrollen er forsvarlig ivaretatt i Sparebanken Møre.

8.6 Internrevisjon

Internrevisjon er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende.

Konsernets internrevisjon har i 2016 vært utkontraktert til BDO. Internrevisjonen rapporterer til revisjons- og risikoutvalget og styret. Det er utarbeidet plan for internrevisors arbeid som er vedtatt av styret. Revisjons- og risikoutvalget og styret har i 2016 mottatt regelmessige rapporter fra internrevisor i henhold til denne planen.

I sin årsrapport for 2016 har internrevisor rapportert til styret at konsernet har en governance, risikostyring og internkontroll som er tilfredsstillende, gitt Sparebanken Møres størrelse og kompleksitet. Det er ikke avdekket vesentlige brudd på relevante lover eller forskrifter. Internrevisor har gjennom året videre foretatt en gjennomgang av bankens egevaluering av risikostyring og internkontroll. Denne ble ansett som tilfredsstillende, både i forhold til prosess for gjennomføring, detaljeringsgrad ved utførelse, samt sammendragsrapportering til styret. Egevalueringen ble for øvrig vurdert å være i tråd med de kravene som stilles i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

9. OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRES FINANSIELLE STILLING OG RESULTATER, SAMT REFERANSELISTE

Det henvises til Sparebanken Møres årsrapporter for 2015 og 2016 for informasjon og opplysninger om bankens aktiva og passiva, finansielle stilling, resultater, kontantstrømoppstilling, regnskapsprinsipper og noter. Rapportene er tilgjengelige på bankens hjemmeside (<https://www.sbm.no/investor-relations/81/0/>) eller ved henvendelse til Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

For årsrapport 2015 finnes aktuell finansiell informasjon på følgende sider:

- Balanse: sider 45-46
- Resultatregnskap: sider 43-44
- Regnskapsprinsipp: sider 53-56
- Noter for øvrig: sider 52-140
- Egenkapitaloppstilling: sider 47-49
- Kontantstrømoppstilling: sider 50-51

For årsrapport 2016 finnes aktuell finansiell informasjon på følgende sider:

- Balanse: sider 40-41
- Resultatregnskap: sider 38-39
- Regnskapsprinsipp: sider 47-51
- Noter for øvrig: sider 46-138
- Egenkapitaloppstilling: sider 42-44
- Kontantstrømoppstilling: side 45

Sparebanken Møres årsregnskaper for 2015 og 2016 er blitt revidert i samsvar med gjeldende lovgivning og det foreligger revisjonsberetning for begge regnskapene. Årsregnskapet for 2016 er seneste reviderte regnskap. Revisjonsberetningene inneholder ingen forbehold. Det vises til ansvarserklæring i punkt 2.

Revisjonsberetningene finnes i Sparebanken Møre sine årsrapporter på følgende sider:

- 2015: side 142
- 2016: side 139

Sparebanken Møre er ikke kjent med at det er skjedd vesentlige endringer i konsernets finansielle stilling etter at Sparebanken Møre sist offentliggjorde sine regnskaper.

Det har ikke vært noen forvaltningssaker, retterganger eller voldgiftssaker de siste 12 måneder (herunder saker som er anlagt eller varslet og som utsteder har kjennskap til), som kan få eller som i

den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på utstederens og/eller konsernets finansielle stilling eller lønnsomhet.

Sparebanken Møre har ikke inngått noen vesentlige avtaler som ikke inngår i den løpende forvaltningen og som kan lede til at et foretak innen konsernet påtar seg forpliktelser eller erverver rettigheter som påvirker bankens evne til å overholde sine forpliktelser ovenfor obligasjonseierne.

Dokumenter som er henvist til i registreringsdokumentet er tidligere offentliggjort og oversendt til Oslo Børs.

Registreringsdokumentet og de dokumenter som utgjør en del av registreringsdokumentet ved henvisning er tilgjengelig på Sparebanken Møres hjemmeside (<https://www.sbm.no/investor-relations/obligasjonsavtaler/262/0/>)

10. OFFENTLIG TILGJENGELIGE DOKUMENTER

Følgende dokumenter (eller kopier av disse) kan fås ved henvendelse til Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6001 Ålesund, ved telefonhenvendelse til banken, telefon 70 11 33 00, eller ved henvendelse per epost til kundeservice@sbm.no:

- Bankens stiftelsesdokument og vedtekter
- Bankens årsrapporter for 2014, 2015 og 2016, herunder revisors bekreftelser
- Årsrapporter for Møre Boligkreditt AS for 2014, 2015 og 2016, herunder revisors bekreftelser

Bankens vedtekter og finansielle rapporter kan også lastes ned elektronisk fra Bankens nettside, www.sbm.no under Investor Relations (<https://www.sbm.no/investor-relations/81/0/>).

Alle rapporter, brev og andre dokumenter, historisk finansiell informasjon, vurdering og ekspertuttalelser som er utarbeidet på anmodning fra utsteder, som helt eller delvis inngår i registreringsdokumentet, eller som det vises til i registreringsdokumentet kan kontrolleres i hele registreringsdokumentets gyldighetstid, som er 12 måneder etter dato for godkjent Registreringsdokument.